

Pedagoginen suunnitelma suunnitteluvaiheessa

Uusi Vuorentaustan päiväkoti

Tehtävä ja visio

Varhaiskasvatuksen tehtävä on ammatillisesti tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista turvallisessa, kannustavassa ja osallisuutta edistävässä ympäristössä. Samalla se vahvistaa lapsen toimijuutta, sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutusta muiden kanssa.

Päiväkodissamme tehtävänä on synnyttää lapselle turvallinen, kunnioittava ja toiminnallinen tila, jossa hänellä on mahdollisuus kasvaa aktiiviseksi toimijaksi niin yksin kuin toisten kanssa. Toimintamme tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista, varmistaa yhdenvertaisuus ja osallistuminen sekä vahvistaa lapsen osallisuutta ja hyvinvointia.

Pedagogisesti pyrimme rakentamaan toimintaa, jossa leikki, vuorovaikutus ja tutkiva ote yhdistyvät. Varhaiskasvatus on kasvatusta, hoivaa ja opetusta tasapainoisesti yhdistävä kokonaisuus, jossa lapsen oma kokemus ja osallisuus ovat keskiössä.

Pedagogiset periaatteet

- **Osallisuus & toimijuus:** Lapset ovat aktiivisia toimijoita, he saavat vaikuttaa ympäristöönsä ja toimintaansa.
- **Yhdenvertaisuus ja inkluusio:** Kaikille lapsille taataan tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistumiseen riippumatta taustasta, tuen tarpeista tai ominaisuuksista.
- **Turvallisuus ja hyvinvointi:** Psyykkinen, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus tukevat lapsen hyvinvointia ja oppimista.
- **Joustavuus ja muuntuvuus:** Toimintaympäristöt ja rakenteet sopeutuvat lasten tarpeisiin ja toiminnan muuttumiseen ajan myötä.
- **Kestävyys:** Toimimme ekologisesti kestävästi, tukien koko elämäntapaa ja luonnon kunnioitusta.

Nämä arvot johdattelevat pedagogisiin valintoihimme ja tilasuunnitteluun: tilat eivät ole neutraaleja puitteita vaan aktiivinen osa pedagogiikkaa.

Pedagoginen toimintamalli ja toimintakulttuuri

Pedagoginen viitekehys

Pedagogisen toiminnan ytimessä ovat:

- Leikki & tutkiva toiminta: Leikki nähdään lapselle luontaisena, mielekkäänä tavan oppia. Se mahdollistaa vuorovaikutuksen, kokeilun, roolien ottamisen ja reflektion.
- Monipuoliset työtavat: Havainnointi, yhteistoiminnallinen oppiminen, pienryhmätoiminta, projektit ja arjen strukturointi yhdistyvät.
- Lapset osallisina toiminnassa: Lapsen näkökulmat, ideat, tuen tarpeet ja kiinnostuksen kohteet ohjaavat toimintaa. Huomiota kiinnitetään myös lapsen kulttuuriin, kieleen ja taustaan.
- Tuki: Toiminta järjestetään inklusiivisesti. Ryhmäkohtainen tuki ja henkilökohtainen tuki järjestetään ryhmässä niin että lapsi saa parhaan mahdollisen kasvu- ja kehityspohjan. Tilojen tulee siis tukea hyvin erilaista tukea tarvitsevien lasten toimintaa. Pienryhmätoiminnan tarve korostuu.

Toimintarakenne: Kotipesä, ryhmät, pienryhmät

- Päiväkodissa on kuusi ryhmää, joista pareittain kaksi muodostavat aina kotipesäalueen. Kotipesäalueissa tiloja jaetaan yhdessä ja pienryhmät toimivat osittain ryhmärajojen yli, painottaen lapsilähtöistä ja joustavaa toimintaa.
- Pienryhmätoiminta on keskeinen osa. Tämä mahdollistaa lapsilähtöisemmän vuorovaikutuksen ja yksilöllisyyden huomioimisen.
- Ryhmien "kotialueet" ovat lapsille selkeitä tiloja, mutta yhteistilat (esim. liikunta- tai monitoimitilat) ovat tasapainossa varattavissa eri ryhmille ja toimintoihin.
- Tilajärjestelyissä vältetään tilojen läpikulkua muiden ryhmien läpi: jokaisella ryhmällä ja kotipesällä on selkeä kulkureitti ja erillisyyden tarpeen mukaan.
- Kotipesäalue on kuin oma pieni päiväkotinsa, oma maailmansa. Se voidaan huomioida myös vaikkapa kotipesien eri värimaailmoilla. Tärkeää on muuntojoustavuus, hyvät mahdollisuudet sujuvaan yhteistyöhön ryhmien välillä, akustiikka, pienryhmätilat sekä toimiva pohjaratkaisu, jossa huomioidaan jakotilojen helppo valvonta, näköyhteydet, rauhallisuus ja turvallisuus.

Pedagogiset ympäristöt ja tilayhteydet

Oppimisympäristön näkökulmat

Varhaiskasvatusympäristö nähdään laajasti psyykkisenä, sosiaalisena ja fyysisenä tilana, joka on aktiivinen osa pedagogiikkaa.

Tilat, sisä- ja ulko, muodostavat yhdessä jatkuvasti kehittyvän ympäristön, joka heijastaa ja tukee pedagogisia tavoitteita.

Sisätilat ja muunneltavuus

- Tilat suunnitellaan muuntojoustaviksi. Väliseinät, liikuteltavat kalusteet, yhdisteltävät huoneet. Esimerkiksi kahvihuoneen ja neuvottelutilan yhdistettävyyden on kätevää.
- Huomioidaan eri tilojen akustiikka, valotus ja näkymät: rauhoittumisalueet, leikkialueet, tutkivia pisteitä varten tilat, materiaalipisteet ja moniaistilliset pisteet.
- Ikkunat tulevat lattiatasoon asti jotta pienetkin näkevät ulos.
- Materiaalivalinnat tukevat lapsen hyvinvointia ja havaintokykyä (esim. luonnonläheiset materiaalit, helppohoitoisuus). Värimaailma tulee olla harmoninen, murretut sävyt, rauhaa luova.
- Digitaaliset välineet, sähköpisteet ja kaapeloinnit suunnitellaan ennalta integroitaviksi osaksi ympäristöä.
- Turvallisuutta ja esteettömyyttä korostetaan: kulkureitit, näkyvyyden kontrolli, lapsi- ja henkilöturvallisuus ratkaisut.

Ulkotilat ja yhteydet sisätiloihin

- Ulkotilat suunnitellaan näkymällisesti ja toiminnallisesti linkittyviksi sisätiloihin (suojaiset kulkuyhteydet, visuaalinen yhteys).
- Ulkona toimiminen arvostetaan pedagogisesti: pihoilla on mahdollisuus leikkiin, tutkimiseen, luontoon liittyviin projekteihin ja liikuntaan.
- Kulkureitit ovat turvallisia ja esteettömiä, ja liikkuminen ulos sisälle sujuvaa.
- Materiaalit, pintaratkaisut ja kasvillisuus valitaan siten, että ne tukevat harjoittelua, elämyksiä ja vastuullisuutta (esim. kasvien hoito, kierrätys, luonnonmateriaalit).
- Bioversiteetti on tärkeää huomioida. Haluamme paljon maapintaa, nurmikkoa, puita, pensaita. Asfaltti alue saa olla mutta ei liian isona. Luontokosketus on tärkeää pedagogiikalle ja luovalle leikille.
- Leikkitelineet valitaan tukemaan lasten motoriikkaa, liikunnan iloa, haastetta ja riemua.

Pedagogisen toiminnan toteutus, arviointi ja tuki

Toiminnan suunnittelu ja dokumentointi

- Toimintakaudelle laaditaan yhteinen pedagoginen suunnitelma, jota tarkennetaan ryhmäkohtaisissa toimintasuunnitelmissa.
- Opettajat ovat pedagogisessa vastuussa toiminnassa ja tiimi johtajia. Varhaiskasvatuksen toteutus on kuitenkin kaikkien työntekijöiden vastuulla.
- Pedagoginen dokumentointi (havainnot, valokuvat, lapsen ääni, oppimispolut) tukee jatkuvaa reflektiota ja suunnittelua.
- Huoltajien, lasten ja henkilöstön näkemykset kerätään jatkuvasti suunnitelmallisesti mukaan, mikä osaltaan tarkentaa ja kehittää toimintaa.
- Arviointi toteutetaan säännöllisesti: mitkä ympäristöt toimivat, missä tarvitaan muutoksia, miten pedagogiset tavoitteet saavutetaan.

Tukitoimet ja eriyttäminen

- Toiminta suunnitellaan inklusiivisesti siten, että jokainen lapsi voi osallistua.
- Lapsella on oikeus saada tukea varhaiskasvatuksessa heti, kun tuen tarve on havaittu. Oikea-aikaisella, yksilöllisesti kohdennetulla ja lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet. Varhaiskasvatuksessa lapsen tuen tarpeeseen vastataan tarvittavilla pedagogiset, hoidollisilla ja rakenteellisilla tuen muodoilla.

Yhteenveto ja näkymä tilojen merkityksestä

Tila ei ole neutraali tausta, vaan aktiivinen osa sitä missä ja miten toteutetaan opetusta ja kasvua. Tilojen tulee kaikessa toiminnassa tukea laadukasta pedagogiikkaa.

Kun tilat ovat joustavia, muunneltavia ja toiminnallisia, ne tukevat pienryhmätoimintaa, yhteistyötä ja osallisuutta. Kotipesäalueet tuovat lapsille oman turvallisen tilan mutta avaavat myös mahdollisuuden rajojen ylitykseen ja joustavaan toimintaan ryhmien välillä.

Pedagoginen suunnitelma ohjaa valintoja: miten kalusteet asetellaan, millaisia väliseiniä, miten on pistorasioita, miten turvallisuus huomioidaan, onko paljon liikunnan mahdollisuuksia, miten ulkotilat yhdistyvät sisätiloihin. Arjessa dokumentointi, havainnointi ja arviointi ruokkivat jatkokehitystä. Erivuosina pedagogiikka muovaantuu ryhmän tarpeiden mukaisesti. Näin tilat elävät pedagogiikan mukana ne muovautuvat lasten ja aikuisten tarpeiden mukaan, ja pedagogiikka ja tila toimivat saumattomasti yhdessä.